

การพัฒนาระบบการเบิกจ่ายตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

The Development of Disbursement System in Accordance with the Accelerated
Spending Expenditure Budgeting Measures of Phetchaburi Rajabhat University

สุชาดา กนกชัชวาล^{1*} และ ณัฐจิรา หวังดี²

Suchada Kanokchadchawan^{1*} and Natjira Wangdee²

*Corresponding author, e-mail: suchada.won@mail.pbru.ac.th

Received: April 20th, 2021; Revised: May 27th, 2021; Accepted: May 28th, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยในการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย และ 2) เพื่อหาแนวทางพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณภาพรวมตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นบุคลากรสายวิชาการและบุคลากรสายสนับสนุนที่มีโครงการ/ กิจกรรม ในปีงบประมาณ 2562 งบประมาณตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไป จำนวน 309 คน จาก 13 หน่วยงาน คำนวณหาตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์โยมาเน่ กำหนดขนาดตัวอย่างได้ 174 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกนักวิเคราะห์นโยบายและแผน จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลการเบิกจ่ายตามมาตรการด้านงบประมาณทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านระบบขั้นตอน 4) ด้านบุคลากร 5) ด้านอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ ด้วยสถิติ t - test และ one - way ANOVA ผลการวิจัยดังนี้ ผลการศึกษาปัจจัยในการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลการเบิกจ่ายตามมาตรการด้านงบประมาณ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ระดับการศึกษา สังกัด และสถานภาพ ที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ผลการหาแนวทางพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พบว่าควรให้มีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบโครงการและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้การทำงานเกิดความถูกต้องและเป็นไปตามเป้าหมาย พร้อมทั้งซักซ้อมแนวทางการเบิกจ่าย

¹ นักบริหารงานทั่วไป กองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

General Administration Officer in Division of Policy and Planning, Office of the President,
Phetchaburi Rajabhat University

² นักวิเคราะห์นโยบายและแผน กองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Plan and Policy Analyst in Division of Policy and Planning, Office of the President, Phetchaburi Rajabhat University

งบประมาณ และจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน ขั้นตอนการทำงาน และมาตรฐานคุณภาพงานทำงานเกิดความถูกต้องและเป็นไปตามเป้าหมาย พร้อมทั้งซักซ้อมแนวทางการเบิกจ่ายงบประมาณ และจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน ขั้นตอนการทำงาน และมาตรฐานคุณภาพงาน

คำสำคัญ: ระบบการเบิกจ่าย การบริหารงบประมาณ มาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณ งบประมาณรายจ่าย

Abstract

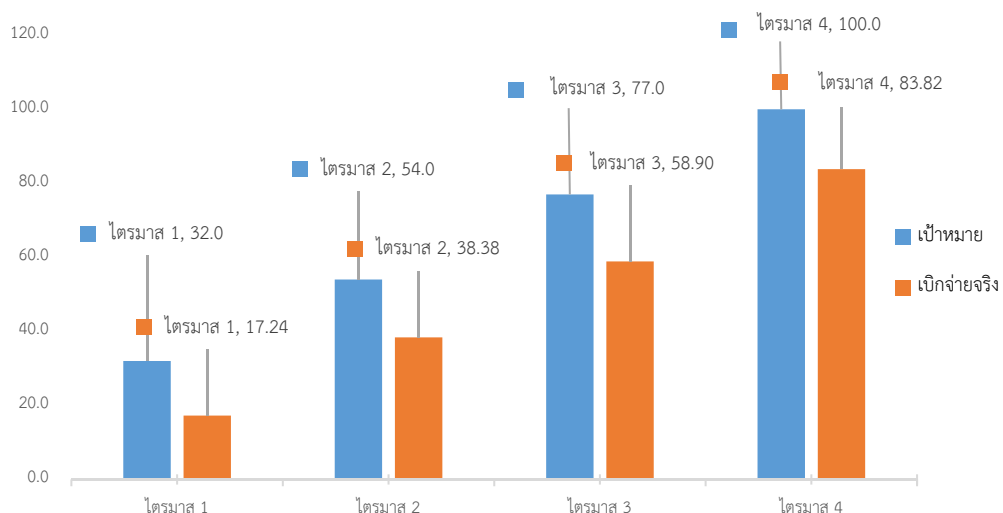
The objectives of this research were to 1) study factors for developing disbursement system in accordance with the accelerated spending expenditure budgeting measures and 2) provide guidance on the development and improvement of the overall budget disbursement efficiency in accordance with the measures to accelerate the expenditure budget. The population was academic and support personnel who had responsible for projects/ activities in the fiscal year 2019 with a budget of 20,000 baht or more. There were 309 people who came from 13 departments. The calculated samples used Taro Yamane's formula to find the sample size of 174 people and used the purposive sampling method. Moreover, it conducted in-depth interviews with 4 people who were policy and planning analysts. The tools used for data collections were questionnaires and in-depth interviews. The data were analyzed by statistics, percentage, mean, and standard deviation. Furthermore, the comparing the factors affecting the disbursement according to the five budget measures including 1) legal knowledge 2) budget management 3) procedure 4) personnel and 5) authority which analyzed by t - test and one - way ANOVA. The research results were as follows. The study of factors for developing disbursement system found that the factors affect to the disbursement system in total was good. When comparing the difference personal factors categorized by gender, age and work experience which affecting the disbursement system efficiency of Phetchaburi Rajabhat University found that was not different. While the difference personal factors categorized by education, department, and status which affecting the disbursement system found that was different with significance at the .05 level. Moreover, the result of providing guidance on the development and improvement of the overall budget disbursement system efficiency of Phetchaburi Rajabhat University found that the system should provide training to educate personnel who has responsible for projects/ activities and related person. In order to work correctly and accomplishing the goals. In addition, it should rehearse budget disbursement follow the guidelines. It had to publish the user manual, the working with step by step, and the work quality standards.

Keywords: Disbursement, Budget Administrative, Measures to Accelerate Budget, Annual Budget

บทนำ

จากผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ไปพลางก่อนในช่วงเดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม 2562 มีการเบิกจ่ายงบประมาณ จำนวน 731,490 ล้านบาท ต่ำกว่าช่วงเวลาเดียวกันของปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 และ 2562 จำนวน 122,278 ล้านบาท และจำนวน 161,085 ล้านบาท ตามลำดับ เพื่อให้การใช้จ่าย งบประมาณของทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐสามารถเป็นกลไกสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของ ประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสถานการณ์ และเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม ยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และนโยบายรัฐบาล นายกรัฐมนตรีจึงมีความเห็นชอบให้สำนัก งบประมาณกำหนดมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ตามหนังสือด่วน ที่สุด ที่ นร 0702/ 238 ลงวันที่ 14 มกราคม 2563 เรื่อง มาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2563 เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับ สถานการณ์และสามารถดำเนินการก่อนนี้ผู้กักกันได้ทันที ซึ่งพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีการกำหนดเป้าหมายการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ในภาพรวมของ ประเทศ เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยรับงบประมาณจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ให้สอดคล้องกับเป้าหมายในภาพรวมของประเทศ (สำนักงบประมาณ, 2563 : 1 - 2)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยกองนโยบายและแผนมีการเก็บข้อมูล ติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณ ในทุกไตรมาสเพื่อสรุป วิเคราะห์ และเสนอแนะต่อผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ซึ่งปัญหาในการเบิกจ่ายที่ผ่านมามีได้พบ ปัญหาสำคัญ คือ มีผลการเบิกจ่ายไม่เป็นตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ทั้งงบประมาณภาพรวม รายจ่ายลงทุน และรายจ่ายประจำ ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 ข้อมูลเปรียบเทียบเป้าหมายและผลการเบิกจ่ายจริงของงบประมาณภาพรวม (ไตรมาส 1 - 4)

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

ที่มา: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (2562 : 2)

จากรูปที่ 1 พบว่า ผลการเบิกจ่ายที่ผ่านมาในไตรมาสที่ 1 - 4 ต่ำกว่าเป้าหมายทุกไตรมาส ได้แก่ ร้อยละ 14.76 ร้อยละ 15.62 ร้อยละ 18.1 และ 16.18 ตามลำดับ เพื่อให้มีการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย จากปัญหาดังกล่าวทำให้การขอตั้งงบประมาณในปีต่อไปได้รับจัดสรรงบประมาณลดลง เนื่องจากผลการเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนา ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการเบิกจ่ายงบประมาณ สามารถช่วยศึกษาปัญหาและหาแนวทางแก้ไข และช่วยตอบสนองต่อการตัดสินใจของผู้บริหารทุกระดับได้ทันทีแล้ว ยังเป็นการช่วยตอบสนองต่อแผนปฏิบัติราชการประจำปีอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยในการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณภาพรวมตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บุคลากรสายวิชาการและบุคลากรสายสนับสนุน ที่มีโครงการ/กิจกรรม ในปีงบประมาณ 2562 ซึ่งมีการขออนุมัติโครงการ ณ วันที่ 5 มิถุนายน 2562 จำนวน 844 กิจกรรม มีผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 309 คน (กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 2562 : 1 - 50)

กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้ตัวแทนในการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ ใช้การกำหนดขนาดตัวอย่าง ดังนี้

1. บุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุนของหน่วยงานต่างๆ จำนวน 13 หน่วยงาน รวม 309 คน โดยวิธีการคำนวณหาขนาดของตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Yamane, 1973 : 727 - 728) กำหนดขนาดตัวอย่างได้จำนวน 174 คน จำแนกเป็นบุคลากรสายวิชาการ จำนวน 146 คน และ บุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 28 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ที่ผู้รับผิดชอบโครงการได้รับจัดสรรงบประมาณตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไป

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยในการสุ่มตัวอย่างกลุ่มบุคลากรจะทำการสุ่มตัวอย่างมาจำนวน 174 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สามารถแสดงได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและขนาดตัวอย่างในการวิจัย

หน่วยงาน	ประชากร	ขนาดตัวอย่าง
1) คณะครุศาสตร์	22	12
2) คณะเทคโนโลยีการเกษตร	23	13
3) คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	16	9
4) คณะพยาบาลศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ	40	23
5) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	61	34
6) คณะวิทยาการจัดการ	18	10
7) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	38	21
8) คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	28	16
9) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	23	13
10) สถาบันวิจัยและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม	15	8
11) สำนักงานอธิการบดี	17	10
12) สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ	3	2
13) สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน	5	3
รวม	309	174

2. นักวิเคราะห์นโยบายและแผน จำนวน 4 คน จะใช้วิธีสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่างๆ เช่น รายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และข้อมูลผลการเบิกจ่ายงบประมาณจากระบบควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัย (3D) นำมาพิจารณา โดยผู้ให้สัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 ตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผน เป็นผู้มีส่วนประกอบการทำงานด้านการทำโครงการตามแผนปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 ตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผน เป็นผู้จัดสรรงบประมาณโครงการและติดตามรายงานงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 ตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผน เป็นผู้ดำเนินโครงการและอนุมัติโครงการของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 ตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผน เป็นผู้ดำเนินโครงการและอนุมัติโครงการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถาม (questionnaire) เรื่อง ปัญหาที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประกอบด้วยคำถาม 3 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สังกัด ประสบการณ์ทำงานและสถานภาพในการทำงาน ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (check list) จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลด้านปัญหาและอุปสรรคการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายของผู้รับผิดชอบโครงการ/ กิจกรรม ในด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านระบบขั้นตอน ด้านบุคลากรและด้านอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ (วัชร สทนต์, 2559 : 66) โดยแบบสอบถามจะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มีเกณฑ์ในการประเมิน 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert scales) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ปัญหาและอุปสรรคที่ผลมากที่สุด ปัญหาและอุปสรรคที่ผลมาก ปัญหาและอุปสรรคที่ผลปานกลาง ปัญหาและอุปสรรคที่ผลน้อย และปัญหาและอุปสรรคที่ผลน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนผลระดับปัญหาที่เกิดขึ้น

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ที่เป็นข้อเสนอแนะทั่วไป

โดยแบบสอบถามทั้ง 3 ส่วนผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและสถิติ จำนวน 3 คน ในการตรวจความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) ทดลองหาค่าความเชื่อมั่น และภาษาที่ใช้ หลังจากให้นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงเนื้อหาของคำถาม แต่ละข้อของแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของคำถาม ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรง (validity) ของแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.878 ส่วนการทดลองหาค่าความเชื่อมั่น คณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญไปทำการทดสอบกับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรสายสนับสนุน และสายวิชาการ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมฤทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) โดยค่าอัลฟา ทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.951 แสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านปัจจัยทั้ง 5 ด้าน

ด้านปัจจัยที่มีผล ต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่าย	Reliability Statistics	
	N of Items	Cronbach's Alpha
1. ด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย	5	0.836
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	10	0.920
3. ด้านระบบขั้นตอน	7	0.836
4. ด้านบุคลากร	12	0.860
5. ด้านอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ	7	0.898
รวมค่าความเชื่อมั่นด้านปัจจัย	41	0.870

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เรื่อง ปัญหาที่พบในการควบคุมการเบิกจ่ายงบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยแบบสัมภาษณ์จะเน้น 2 ประเด็นที่สำคัญ คือ ปัญหาของการเบิกจ่ายในปัจจุบัน และแนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายสู่การเบิกจ่ายตามเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data)

1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูลความถูกต้องจากผู้ปฏิบัติงานจริง เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความน่าเชื่อถือ จำนวน 4 คน

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มบุคลากรสายวิชาการ และบุคลากรสายสนับสนุน ที่มีโครงการ/ กิจกรรม ในปีงบประมาณ 2562 ซึ่งมีการขออนุมัติโครงการ ณ วันที่ 5 มิถุนายน 2562 จำนวน 174 คน

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data)

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น หนังสือทางวิชาการ บทความวิทยานิพนธ์และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รายงานประจำปี ข้อมูลผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวกับงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลการเบิกจ่ายตามมาตรการด้านงบประมาณทั้ง 5 ด้าน ด้วย t - test และ one - way ANOVA เสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

2. การสอบถามและบันทึกคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยจะใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) เป็นการสัมภาษณ์ในเชิงลึก (in - depth interview) จากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 ท่าน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัจจัยในการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย

1. สรุปผลข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สังกัด ภาระงาน และสถานภาพ ดังนี้ จำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 174 คน ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 63.80 มีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 46.00 มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 48.90 เป็นบุคลากรสังกัดสำนักงานอธิการบดี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.40 มีประสบการณ์ทำงาน 6 - 10 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 37.40 และมีสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 75.30

2. สรุปผลวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลการเบิกจ่ายตามมาตรการด้านงบประมาณ

ผลงานวิจัย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเบิกจ่ายตามมาตรการด้านงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยภาพรวม

ปัญหาและอุปสรรคการบริหาร ด้านการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่าย	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	แปลผล
1. ด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย	3.15	0.85	ปานกลาง
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	3.86	0.77	มาก
3. ด้านระบบขั้นตอน	3.37	0.84	ปานกลาง
4. ด้านบุคลากร	3.74	0.79	มาก
5. ด้านอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ	3.82	0.82	มาก
ภาพรวม	3.59	0.81	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเบิกจ่ายตามมาตรการด้านงบประมาณ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 2 ด้าน คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และด้านระบบขั้นตอน สามารถวิเคราะห์ผลเป็นรายข้อ ดังตารางที่ 4 และ 5

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเบิกจ่ายตามมาตรการด้านงบประมาณ ด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย

ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	แปลผล
1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ การเงินการคลัง และงบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงาน	3.17	0.74	ปานกลาง
2. กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ มีความชัดเจน ทำให้ การปฏิบัติงานของท่านคล่องตัวและรวดเร็วขึ้น	3.19	0.84	ปานกลาง
3. ท่านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเงิน การคลัง และงบประมาณที่มีการปรับปรุงแก้ไขที่เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ	3.21	0.89	ปานกลาง
4. เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน ท่านสามารถเลือกใช้ กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับได้อย่างถูกต้อง	3.22	0.83	ปานกลาง
5. ท่านได้รับการอบรมให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ ระเบียบ กฎหมายและหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเบิก จ่ายเงินงบประมาณ	2.95	0.93	ปานกลาง
ภาพรวม	3.15	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเรียงจากน้อยไปหามาก ดังนี้ 1) การอบรมให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายและหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเบิกจ่ายเงิน

งบประมาณ 2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ การเงินการคลัง และงบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงาน 3) กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ มีความชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานของท่านคล่องตัวและรวดเร็วขึ้น 4) ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเงิน การคลัง และงบประมาณที่มีการปรับปรุงแก้ไขที่เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ 5) เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน สามารถเลือกใช้กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับได้อย่างถูกต้อง ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเบิกจ่ายตามมาตรการด้านงบประมาณ ด้านระบบขั้นตอน

ปัจจัยด้านระบบขั้นตอน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	แปลผล
1. ขั้นตอนและระยะเวลาการขออนุมัติโครงการ/กิจกรรมของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสมรวดเร็ว	3.05	0.82	ปานกลาง
2. ขั้นตอนและระยะเวลาการจัดซื้อจัดจ้างของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสมรวดเร็ว	3.30	0.83	ปานกลาง
3. ขั้นตอนและระยะเวลาการเบิกจ่ายของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสมรวดเร็ว	3.14	0.90	ปานกลาง
4. มหาวิทยาลัยมีการกำหนดเป้าหมายการเบิกจ่ายของสำนักงบประมาณ	3.76	0.76	มาก
5. มหาวิทยาลัยมีการกำหนดแบบฟอร์มหรือรูปแบบการติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณอย่างต่อเนื่อง และเหมาะสม	3.67	0.81	มาก
6. ความพร้อมของระบบสารสนเทศทางงบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัย	3.37	0.89	ปานกลาง
7. ระบบ MIS ที่ควบคุมงบประมาณการจัดซื้อจัดจ้างและการเบิกจ่ายเอื้อต่อการปฏิบัติงานให้ดำเนินการได้รวดเร็ว	3.29	0.89	ปานกลาง
ภาพรวม	3.37	0.84	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ด้านระบบขั้นตอน โดยปัจจัยอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ จาก 7 ข้อ มีค่าเฉลี่ยเรียงจากน้อยไปหามาก ดังนี้ 1) ขั้นตอนและระยะเวลาการขออนุมัติโครงการ/ กิจกรรมของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสมรวดเร็ว 2) ขั้นตอนและระยะเวลาการเบิกจ่ายของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสมรวดเร็ว 3) ระบบ MIS ที่ควบคุมงบประมาณการจัดซื้อจัดจ้างและการเบิกจ่ายเอื้อต่อการปฏิบัติงานให้ดำเนินการได้รวดเร็ว 4) ขั้นตอนและระยะเวลาการจัดซื้อจัดจ้างของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสมรวดเร็ว 5) ความพร้อมของระบบสารสนเทศทางงบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัย

3. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมานเพื่อวิเคราะห์สมมติฐาน

สมมติฐาน : ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีแตกต่างกัน วิเคราะห์โดยใช้สถิติ independent - sample t - test ดังตารางที่ 6 และ one - way ANOVA ดังตารางที่ 7

H_0 : ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน

H_1 : ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีแตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
จำแนกตามเพศ

ปัจจัยส่วนบุคคล	เพศ	จำนวน	t - test for Equality of Means			
			ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	t	Sig. (2-tailed)
เพศ	ชาย	63	3.61	0.55	- 0.619	0.536
	หญิง	111	3.67	0.52		

จากตารางที่ 6 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายมีค่าเฉลี่ย 3.61 และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 3.67 จากการทดสอบด้วยวิธี independent - sample t - test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_1 ยอมรับ H_0 สรุปผลได้ว่า เพศแตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา สังกัด ประสบการณ์ในการทำงาน และสถานภาพ

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.647	0.549	1.954	0.123
	ภายในกลุ่ม	170	47.776	0.281		
	รวม	173	49.423			
ระดับการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	4.547	2.273	8.663	0.000*
	ภายในกลุ่ม	171	44.876	0.262		
	รวม	173	49.423			
สังกัด	ระหว่างกลุ่ม	13	11.072	0.852	3.553	0.000*
	ภายในกลุ่ม	160	38.351	0.240		
	รวม	173	49.423			

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ประสบการณ์ในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.102	0.034	0.117	0.950
	ภายในกลุ่ม	170	49.321	0.290		
	รวม	173	49.423			
สถานภาพ	ระหว่างกลุ่ม	4	2.973	0.743	2.704	0.032*
	ภายในกลุ่ม	169	46.450	0.275		
	รวม	173	49.423			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่า การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลผลการวิเคราะห์สถิติด้วย one - way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งค่านัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ระดับการศึกษา สังกัด และสถานภาพ จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ยอมรับ H_1 สรุปผลได้ว่า ระดับการศึกษา สังกัด และสถานภาพ แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีแตกต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05 ส่วนปัจจัยที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ อายุ และประสบการณ์จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_1 ยอมรับ H_0 สรุปผลได้ว่า อายุ และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน

ผลการหาแนวทางพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์เชิงลึกผู้สัมภาษณ์ทั้ง 4 ท่าน มีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวชี้วัดส่วนใหญ่ตามแผนปฏิบัติการมีการบรรลุตามเป้าหมาย มีบางโครงการที่ดำเนินการล่าช้า เนื่องจากผู้ดำเนินงานมีการงานจำนวนมาก ส่วนการเบิกจ่ายในโครงการเป็นหน้าที่ของผู้ดำเนินโครงการต้องทราบ แต่ผู้ดำเนินโครงการบางท่านไม่ได้ทำการเบิกจ่ายและอนุมัติโครงการด้วยตนเอง จึงไม่ทราบขั้นตอนกระบวนการและระยะเวลาในการเบิกจ่ายจึงทำให้เกิดการล่าช้าขึ้น ทำให้โครงการไม่บรรลุตามเป้าหมาย (นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2563)

2. การเบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นไปอย่างถูกต้องครบถ้วน มีการกำหนดระยะเวลาการใช้จ่ายสำหรับงบประมาณอย่างชัดเจน แต่เนื่องจากบุคลากรมีการปรับเปลี่ยนหน้าที่ หรือมีบรรจุของบุคลากรใหม่จึงทำให้เกิดความผิดพลาดในการดำเนินงานบ่อยครั้ง (นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ข, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2563)

3. โครงการภายในหน่วยงานมีจำนวนมาก แต่มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการอนุมัติและเบิกจ่ายงบประมาณเพียงคนเดียว จึงทำให้เกิดการล่าช้า (นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ค, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2563)

4. การเบิกจ่ายเงินงบประมาณภายในหน่วยงานเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นไปตามระบบ ขั้นตอน ที่ถูกต้อง แต่ด้วยกระบวนการหลังจากภายในหน่วยงานมีระยะเวลาที่ไม่แน่นอน หากโครงการมีความเร่งด่วนจะไม่สามารถอนุมัติได้ทันตามระยะเวลา (นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2563)

สรุปในภาพรวม พบปัญหาหลักคือการที่บุคลากรไม่ทราบกระบวนการขั้นตอนการเบิกจ่าย และยังมี ความรู้ความเข้าใจในข้อระเบียบการเบิกจ่ายไม่ชัดเจน จึงเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายให้เกิด ประสิทธิภาพ โดยควรให้มีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบโครงการและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้การ ทำงานเกิดความถูกต้องและเป็นไปตามเป้าหมาย พร้อมทั้งซักซ้อมแนวทางการเบิกจ่ายงบประมาณ และจัดทำคู่มือ ปฏิบัติงาน ขั้นตอนการทำงาน และมาตรฐานคุณภาพงาน

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการเบิกจ่ายตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณ รายจ่าย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สรุปภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ เกี่ยวกับกฎหมาย และด้านระบบขั้นตอน มีความสัมพันธ์กับมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายมากที่สุด โดยด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ได้แก่ ปัจจัยการอบรมให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายและ หลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเบิกจ่ายงบประมาณ และปัจจัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ การเงิน การคลัง และงบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รชิตา วรต์ธณพิชญ์ (2559 : 1) เรื่อง ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงิน งบประมาณ แนวทางในการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายควรมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบและ ข้อบังคับต่างๆ ในการเบิกจ่ายงบประมาณของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานและผู้ตรวจสอบและควรมีการจัดประชุม ซักซ้อมแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การเบิกจ่ายเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้น การ ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย จึงมีความสำคัญเป็นลำดับต้นๆ สำหรับการเบิกจ่าย ซึ่งจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกใน ด้านนี้ พบว่า กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ หรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายมีการจัดกระจาย และการ อบรมข้อกฎหมายต่างๆ ยังไม่ครอบคลุมถึงเจ้าโครงการที่แท้จริง โดยมีแนวทางการแก้ไข คือ การรวบรวม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ทั้งหมดเผยแพร่สู่เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย และจัดอบรมให้ความรู้อย่างต่อเนื่องและ ทัวถึง เนื่องจากข้อกฎหมายต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ตลอดเวลา พร้อมทั้งซักซ้อม แนวทางการเบิกจ่ายงบประมาณระหว่างเจ้าของโครงการกับผู้ตรวจสอบฎีกาให้มีความเข้าใจและเป็นไปในทิศทาง เดียว เพื่อให้การเบิกจ่ายเป็นไปตามมาตรการเร่งรัดในแต่ละปี ในส่วนของด้านระบบขั้นตอน ได้แก่ ปัจจัยขั้นตอน และระยะเวลาการขออนุมัติโครงการ/ กิจกรรมของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสมรวดเร็ว ปัจจัยขั้นตอนและ ระยะเวลาการเบิกจ่ายของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสมรวดเร็ว ระบบ MIS ที่ควบคุมงบประมาณการจัดซื้อจัดจ้าง และการเบิกจ่ายเอื้อต่อการปฏิบัติงานให้ดำเนินการได้รวดเร็ว ปัจจัยขั้นตอนและระยะเวลาการจัดซื้อจัดจ้างของ มหาวิทยาลัยมีความเหมาะสมรวดเร็ว และปัจจัยความพร้อมของระบบสารสนเทศทางงบประมาณที่ใช้ในการ ปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัย เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่อง ขั้นตอนการปฏิบัติงานต่างๆ และระบบสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ กมลทิพย์ คงสวัสดิ์พร (2561 : 85) ด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่าบุคลากรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากจะมีผลต่อประสิทธิภาพการ เบิกจ่ายเงินงบประมาณมากกว่าบุคลากรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อย ซึ่งเกิดจากการสั่งสมความรู้ ความ

ชำนาญและประสบการณ์ในการทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดา หาญยุทธ (2559 : 316) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาองค์กรในบริบทการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิภาพการบริหารของเทศบาลเมืองจังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาองค์กรในการจัดการความรู้ของเทศบาลเมืองจังหวัดสุโขทัย ในปัจจัยด้านกระบวนการมีการเตรียมการและพัฒนาองค์กรแบบมีส่วนร่วมกับประชาชนท้องถิ่น โดยกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรม ซึ่งจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกในด้านนี้ พบว่า ขั้นตอนการขออนุมัติโครงการ/ กิจกรรมของมหาวิทยาลัยมีการผ่านการอนุมัติหลายลำดับขั้น จึงทำให้ระยะเวลาการขออนุมัติใช้ระยะเวลานาน อีกทั้งขาดความชัดเจนในการแก้ไข ทำให้มีการแก้ไขหลายรอบ รวมไปถึงระบบที่ใช้ในการดำเนินการเบิกจ่าย เช่น ระบบการจัดการซื้อจัดจ้างภาครัฐ โปรแกรมบันทึกการซื้อจ้าง โปรแกรมควบคุมระบบงบประมาณ เช่นกัน โดยมีแนวทางการแก้ไข คือ การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน ขั้นตอนการทำงาน (work flow) และมาตรฐานคุณภาพงาน เพื่อให้ทราบถึงระยะเวลาปฏิบัติแต่ละขั้นตอนว่าใช้ระยะเวลาเท่าไร เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็น

สำหรับแนวทางพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณภาพรวมตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จากผลการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก มีผู้เสนอแนวทาง ส่วนใหญ่ คือ การจัดทำคู่มือ รวบรวมเอกสารกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่เข้าใจง่าย และเผยแพร่ให้หน่วยงานรับทราบ รองลงมาคือจัดอบรมความรู้ด้านกฎ ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการการเบิกจ่ายงบประมาณ อย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ

จากภาพรวมสรุปได้ว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และด้านระบบขั้นตอน ได้แก่ ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายและหลักเกณฑ์ต่างๆ ขั้นตอนการปฏิบัติงานต่างๆ และระบบสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการเบิกจ่ายตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ดังนั้น แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณภาพรวมตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ควรเริ่มจากการอบรมความรู้ด้านกระบวนการ ขั้นตอน และความรู้ด้านกฎหมาย รวมไปถึงการจัดทำคู่มือเพื่อใช้งานในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรณี บุญศรีเลิศ (2554 : 63) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณรายจ่ายของเทศบาลตำบลลำพันชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี พบว่า สภาพการบริหารงบประมาณรายจ่ายมีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ ระบบการตรวจสอบไม่ทันสมัย และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจารุวรรณ ภูซัง (2552 : 61) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขการเบิกจ่ายเงินงบประมาณและรายได้ของคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ปัญหาทั้งสี่ด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ด้านการยืมเงินทดรองจ่าย ด้านการเบิกจ่ายงบประมาณ และด้านการเบิกจ่ายเงินรายได้มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน และทุกรายการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย แนวทางการจัดทำโครงการ/ กิจกรรม และแนวทางการเบิกจ่ายงบประมาณ ในเบื้องต้นควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการและขั้นตอนการทำงาน มาตรฐานคุณภาพของงาน และรวบรวมกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ทั้งหมดเผยแพร่สู่เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย อย่างต่อเนื่อง

ให้กับผู้รับผิดชอบโครงการกับงานบริหารคลังและทรัพย์สิน และกองนโยบายและแผน ให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียว เพื่อให้การเบิกจ่ายเป็นไปตามมาตรการเดียวกัน

นอกจากนั้นทุกหน่วยงานควรมีการประชุมภายในหน่วยงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน เพื่อทบทวนหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ควบลดขั้นตอนและความยุ่งยากในการขออนุมัติโครงการ/ กิจกรรม เพื่อความรวดเร็วในการตั้งเบิกจ่ายเร็วยิ่งขึ้น และควรจัดหาระบบสารสนเทศที่อำนวยความสะดวกในการติดตาม ค้นหาโครงการ/ กิจกรรมได้ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบโครงการ/ กิจกรรมสามารถตรวจสอบได้ว่าโครงการ/ กิจกรรมของตนเองอยู่ในขั้นตอนใด

ข้อจำกัดในงานวิจัยและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีหน่วยงานเดียว และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นระดับผู้ปฏิบัติงานเท่านั้น จึงควรมีการสัมภาษณ์ความเห็นจากผู้บริหารระดับสูงที่เป็นผู้กำกับดูแลยุทธศาสตร์/ โครงการ เพื่อให้ได้ข้อมูลในมุมมองที่มีความหลากหลายมากขึ้น และเป็นการศึกษาแบบประมาณโดยรวมของมหาวิทยาลัยจึงควรศึกษาปัจจัยด้านประเภทงบประมาณที่แตกต่างกัน เปรียบเทียบลักษณะประเภทของงบประมาณใดที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการ R2R (Routine to Research) เพื่อสนับสนุนให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยมีการนำผลงานวิจัยไปใช้พัฒนางานประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จึงขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ คงสวัสดิ์พร. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ 2556 ของกรมที่ดิน. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 1(2), 77 - 88.
- กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. (2562). *สถิติการขออนุมัติกิจกรรม และดำเนินกิจกรรม* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2562, จาก : <https://plan.pbru.ac.th/detail.php?id=213&St=B>.
- จารุวรรณ ภูช้าง. (2552). *ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการเบิกจ่ายงบประมาณและเงินรายได้ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. (2562). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2562* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2562, จาก : <https://www.pbru.ac.th/pbru/news/7612>.
- รัชิตา วรต์ธณพิตย์. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายในงบประมาณของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนสินทร์.*
- วัชร สทอนดี. (2560). *ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- วรรณิ บุญศรีเลิศ. (2554). *ประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณรายจ่ายของเทศบาลตำบลลำพันชาติ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*

ศักดิ์ดา หาญยุทธ. (2559). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาองค์กรในบริบทการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิภาพทางการบริหารของเทศบาลเมืองจังหวัดสุโขทัย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 6(3), 310 - 322.

สำนักงานประมาณ. (2563). *มาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2563, จาก : <https://www.cgd.go.th/cs/Satellite?blobcol=urldata&blobheadname1=Content-Disposition&blobheadname2=filename&blobheadvalue1=inline%3B+filename%3D%22มาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ+พ.ศ.2563.pdf%22&blobkey=id&blobnocache=false&blobtable=MungoBlobs&blobwhere=1438175784067&ssbinary=true>.

Yamane, T. (1973). *Statistics : an Introductory Analysis*. (3rd edition). New York : Harper and Row Publications.

บุคลากรกรม

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ก. (ผู้ให้สัมภาษณ์). ณัฐจิรา หวังดี (ผู้สัมภาษณ์). ที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ถนนหาดเจ้าสำราญ ตำบลนาุ้ง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000. เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2563.

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ข. (ผู้ให้สัมภาษณ์). ณัฐจิรา หวังดี (ผู้สัมภาษณ์). ที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ถนนหาดเจ้าสำราญ ตำบลนาุ้ง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000. เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2563.

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ค. (ผู้ให้สัมภาษณ์). ณัฐจิรา หวังดี (ผู้สัมภาษณ์). ที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ถนนหาดเจ้าสำราญ ตำบลนาุ้ง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000. เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2563.

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ง. (ผู้ให้สัมภาษณ์). ณัฐจิรา หวังดี (ผู้สัมภาษณ์). ที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ถนนหาดเจ้าสำราญ ตำบลนาุ้ง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000. เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2563.